

Проектен резултат 5: Документ с препоръки по политиките

Проектен резултат 5: Документ с препоръки по политиките

Резюме

Глобалното затопляне, изменението на климата, околната среда и унищожаването на природата са във фокуса на политическия дневен ред, което гарантира значимостта на кръговата икономика и политиките за нулеви отпадъци. Европейският зелен пакт поставя амбициозни цели за следващите поколения и несъмнено ще бъде подкрепен от широк набор от чувствителни към изменението на климата мерки, които значително ще променят настоящите икономически, социални и екологични модели.

Организациите за начално и продължаващо ПОО ще имат важна роля в подкрепата на новите зелени цели на ЕС. Преподавателите по ПОО ще бъдат ключовият персонал на първа линия, натоварен с прилагането на основни програми за обучение в подкрепа на по-устойчив икономически модел. Те имат ключово значение за популяризирането на промените в провежданите политики, заради влиянието им при обучението в бизнес сектора.

Проектът ECO-CENT се фокусира върху развитието на иновационна екосистема за ПОО, предоставяйки ключови структури и рамки, които подпомагат постигането на необходимото въздействие върху политиките и услугите на местно, национално и транснационално ниво. От ключово значение за успеха на проекта е да има ясна „причина за съществуване“ за управление и поддържане на форумите с множество заинтересовани страни, които всеки партньор е установил в своя местен район. Функцията на тези форуми беше да насърчават сътрудничеството и взаимодействието между представителите на бизнеса и общностите на ПОО, като същевременно идентифицират предизвикателствата, пречките или проблемите, които трябва да бъдат решени, за да може ПОО да реагира по-добре на нуждата за преминаване към кръговата икономика на местните икономики.

На базата на 2-годишен опит в седем европейски държави ние споделяме препоръки за политики, основани на доказателства с цел да подкрепим зеления преход в икономиката и образованието в ЕС.

Въведение

Настоящият документ представя основани на факти препоръки по политиките, които да гарантират разпространяването на устойчивостта и прилагането на модела на ECO-CENT и в други региони и контексти.

Това е един от общо 5 резултата от проекта ECO-CENT и допринася за двата ключови проблема, които проектът ECO-CENT адресира, а именно:

- (1) развиване на капаците за иновации в рамките на ПОО, за да се преодолее пропастта между ПОО и бизнеса и да се направи ПОО по-отзивчиво към нуждите на бизнес общността;
- (2) подпомагане на собствениците на бизнес да станат предприемачи в кръговата икономика чрез разработване и внедряване на обучителни ресурси за бизнес моделиране на кръговата икономика.

Разглеждането на тези проблеми в 7 различни страни (България, Кипър, Германия, Гърция, Ирландия, Португалия и Словения) предостави перфектна възможност за изучаване на съществуващите политики от консорциума на ECO-CENT и разработване и прилагане на солидна рамка за сравнителен анализ, която да синтезира наученото в рамките на проекта. Обобщението на проведените четири сравнителни анализа предоставя набор от ясни препоръки по политиките в подкрепа на ПОО сектора и бъдещото развитие на кръговата икономика.

Следните препоръки са създадени на база изучаване в 7 различни точки на Европейския съюз. Докато разработваха петте резултата от проекта, партньорите също учеха и подобряваха следващите стъпки на проекта, за да разберат по-добре нуждите и очакванията, като същевременно предоставяха висококачествени и специално създадени отворени ресурси. Това учебно пътуване беше структурирано около четири стъпки, които представляват четирите национални събития (форуми на заинтересованите страни) и доведе до четири сравнителни анализа (СА). те са следните:

СА1 - сравнителен анализ между страните партньори по отношение на ПОО и сътрудничеството с бизнеса. Проведе се през първите месеци на проекта, за да се получи обща представа за текущата ситуация във всяка страна партньор по отношение на темите на проекта.

СА2 - сравнителен анализ между страните партньори, който оцени нивата на разбиране и готовност на местните среди и заинтересовани страни за прилагане на рамката за „скънк уъркс“.

СА3 - сравнителен анализ между страните партньори, който анализира възприемането на местно ниво на програмата за обучение без откъсване от работното място за представители на ПОО сектора, и оценява местния капацитет за постигане на целите на проекта.

СА4 - сравнителен анализ между страните партньори, изследващ нагласите на собствениците на бизнес към учебната програма за кръгови бизнес модели.

Общо повече от 278 заинтересовани страни в седемте държави по проекта взеха участие в сравнителните анализи, като бяха организирани 28 събития с представители на бизнеса и ПОО сектора в рамките на 24 месеца от изпълнението на проекта.

ПОО и сътрудничество с бизнеса в държавите по проекта

Основната цел на проекта ECO-CENT е да отговори чрез предоставяне на целенасочено обучение на нуждите на бизнес общността за възприемане на иновативни и устойчиви модели, както и на доставчиците на ПОО за подпомагане на прехода към кръгова икономика. За да изведат иновациите на преден план в дейностите по професионално образование и обучение във всяка страна, партньорите на ECO-CENT разработиха и внедриха солидна рамка за сравнителен анализ, за да синтезират наученото от проекта. Общо 49 участници от ПОО и бизнеса в страните на партньорството потвърдиха констатациите от всеки партньор по отношение на политиките и учебната програма, свързани с темите на ECO-CENT.

Като цяло България има силни традиции в областта на образованието, като делът на населението на страната с гимназиално и висше образование е по-висок от средния за ЕС. Участието на българите в ПОО е малко по-високо, отколкото в общото образование, а семейните традиции и личните интереси са основните двигатели за избора на ПОО. Настоящите нива на сътрудничество между доставчиците на ПОО и бизнеса обаче могат да се подобряват. Освен това концепцията за кръгова икономика все още е доста непозната както в общността на ПОО, така и сред предприемачите. Това са някои от основните причини, поради които в България има малко примери за синергии между ПОО и бизнеса, насочени към възприемане на кръгови практики.

В Кипър има публичен орган, който свързва ПОО с бизнеса с цел създаване на предпоставки за планирано и систематично обучение и развитие на човешкия потенциал на всички нива и във всички области, за да отговори на икономическите и социалните нужди в страната. Дейностите на Кипърската мрежа за кръгова икономика създават условия за насърчаване на кръговите практики при ПОО и бизнеса.

Двойната система за професионално образование и обучение в Германия е високо ценена в целия свят, защото съчетава изучаването на теория в класове и обучение в реална работна среда. Две основни институции отговарят за ПОО сектора в Германия – ВІВВ и ВМВФ. ВМВФ са отговорни за много действия по управлението на ПОО като проектиране на съдържание, признаване на разпоредбите за ПОО и предоставяне на финансова подкрепа за дуалната система чрез субсидии. Чрез тези две институции иновациите в ПОО непрекъснато се насърчават, а предприятията участват активно в системата за ПОО. По този начин Германия има потенциала за плавен преход към кръгова икономика, ако тези институции продължат да се справят с предизвикателствата, пред които е изправен секторът на ПОО, и да работят за преодоляване на пропастта между ПОО и бизнеса.

В Гърция синергията между ПОО и бизнеса дори не е предвидена в новия План за действие за кръговата икономика на Министерството на околната среда и енергетиката. Новият План за действие подкрепя прехода към устойчиво развитие с ясни цели и

действия за постигането им. Няма системна синергия между ПОО и бизнеса извън няколко изолирани случая, които нямат институционална рамка, по-скоро зависи от личните отношения в местните общности.

В Ирландия от 2016 г. насам е свършена много работа между организациите за ПОО и бизнес общността за повторно развитие на националната програма за чиракуване с подкрепата на FÁS до 2006 г. и след това със създаването на SOLAS и Съветите за образование и обучение (ЕТВ). Програмите за чиракуване са най-добрият пример в Ирландия за това как сътрудничеството между ПОО и бизнеса е направило ПОО по-отзивчиво към нуждите на фирмите, тъй като преминалите тези програми придобиват уменията, от които се нуждаят, за да влязат директно на пазара на труда, подобрявайки готовността си за работа. Центърът Rediscover в Дъблин, който е националният център за кръгова икономика в Ирландия, предоставя услуги за обучение, наставничество и бизнес подкрепа на предприемачи, работещи в сектора на кръговата икономика.

В Португалия правителството предоставя финансова подкрепа чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове на програми за ПОО и доставчици на ПОО, както и на предприятия. На местно ниво, още от 2007 г., община Лусада прие стратегия за устойчивост, основана на различни оси като изследвания, екологично образование, социално участие, инфраструктура, стремейки се да насърчава екологичните практики, да вдъхновява и подкрепя алтернативни начини за създаване на защитени територии и да създава възможности за заетост и възстановяване на връзката на местните граждани със селските райони. Въздействието на тази инициатива е значително, тъй като повече от 4500 доброволци са участвали активно в подкрепени от градската администрация екологични дейности, които впоследствие насърчават осведомеността за прехода към зелена икономика.

В Словения специфичните нужди на бизнес сектора (пазара на труда) се разглеждат в отворената учебна програма. Между 2022 г. и 2026 г. планът за възстановяване и устойчивост „Модернизиране на средното професионално и техническо образование, включително чиракуване, обновяване на учебните програми за висше професионално образование и създаване на цифрово поддържани учебни пространства“ ще бъде изпълнен за модернизиране на професионалното и техническо образование по начин, който ще позволи подобрен капацитет за цифров и зелен преход, по-голяма гъвкавост, устойчивост и отзивчивост на ПОО към нуждите на икономиката и обществото и по-лесен преход от образование към пазара на труда.

Оценка на „скънк уъркс“ рамката в държавите по проекта

За да изведат иновациите на преден план в дейностите за професионално образование и обучение във всяка страна, партньорите на ECO-CENT бяха помолени да съставят работна група от ПОО преподаватели и представители на бизнеса на национално събитие и да споделят идеята за т.нар. „скънк уъркс“ екип, да идентифицират дали тяхната работна група може да бъде такъв, да обсъдят какви компетенции са необходими на „скънк уъркс“ екип, целящ да подкрепя бизнеса и сектора за ПОО чрез разработването и прилагането на обучителни ресурси за кръгови бизнес модели. Общо 40 участници бяха включени в тези форуми на европейско ниво, които работиха върху възможностите за подкрепа на устойчивия преход в Европа чрез „скънк уъркс“.

Обстоятелствата в различните страни партньори се различават при оценката на знанията и възможното внедряване на „скънк уъркс“ екипите. Поради това трябва да се възприеме различно темпо и подход за внедряване на такъв екип, като се обърне внимание на уникалните реалности на всички партньори. Докато в Ирландия и Словения участниците някак си бяха наясно с термина „скънк уъркс“, осъзнавайки предимствата му в зеления преход, участниците от Гърция, Германия, Португалия, България и Кипър не бяха запознати с концепцията, въпреки че бързо разпознаха положителното въздействие на този екип за насърчване на иновациите и прехода към кръгова икономика. Мнозинството от участниците заключиха, че неформално използват подобна структура и не са запознати с термина „скънк уъркс“. Въпреки познаването или липсата на такова за концепцията, всички участници се съгласиха с полезната страна на този тип екипи, характеризирайки ги като много полезни и обещаващи да дадат възможност за сътрудничество между ПОО и представители на бизнеса, както и да включат студенти от висши учебни заведения, както беше предложено от гръцките участници.

При оценката на осъществимостта на такъв екип в техните организации участниците представиха някои ограничения. За някои страни партньори (Португалия, Словения) предложението на участниците беше да запазят екипите малобройни и по този начин да осигурят приложимост за МСП, които са основният тип предприятия в европейските страни. За други страни партньори (България, Кипър) бюрокрацията в националните организации е пречка за прилагането на такъв гъвкав екип, поради което тези вътрешни процедури трябва да бъдат преодолени и всъщност „скънк уъркс“ групите могат да бъдат добра отправна точка. Бяха посочени и други бариери, в т.ч. необходимостта от

допълнително пространство, добре подготвено и надеждно ръководство, време и възвръщаемост на инвестицията, точни насоки и финансиране за мотивиране на организациите да осигурят времето, обезпечат участниците и да поемат риска.

За нуждите на зеления преход представителите на ПОО и бизнеса са убедени в добавената стойност на този тип екипи за ускоряване на зелените иновации, но повече подкрепа и стимули се изискват особено от бизнес сектора, тъй като предоставянето на човешки капитал и време ще повлияе пряко на производителността на организациите. От друга страна екипите не предоставят успешни решения през цялото време и поетият риск може да засегне и капитала на организацията.

По този начин, участниците се съгласиха, че ангажиментът за постигане на кръгова икономика и зелен преход на европейско ниво трябва да се приеме сериозно и организациите трябва да бъдат подкрепяни, за да засегнат възможно най-малко текущата си динамика и производителност.

Участниците също така успяха да предоставят дълъг списък от компетенции, необходими на членовете на „скънк уъркс“ екипите, както и стъпките за успешно планиране, организиране и прилагане на такъв екип.

Изпълнение на програмата за обучение без откъсване от работа: Научени уроци

Чрез проектиране на ресурси за кръгови бизнес модели и създаване на рамка за сътрудничество между бизнеса и ПОО в нова иновационна екосистема проектът ECO-CENT предлага две значими иновации, които ще окажат пряко въздействие върху предоставянето на ПОО. Подкрепата на тези иновации със специално обучение без откъсване от работа за преподаватели по ПОО е едновременно практично и логично. Не може да се очаква преподавателите по ПОО да променят съществено своите преобладаващи подходи за обучение без подкрепа за обучение без откъсване от работното място. В този контекст е разработена специализирана програма за обучение в подкрепа на непрекъснатото професионално развитие на преподавателите в ПОО, за да се гарантира, че те са напълно ангажирани с концепцията за кръгова икономика и въвеждането на иновации в обучителните програми, за да отговорят по-добре на нуждите на бизнеса. Програмата за обучение без откъсване от работа е разработена съвместно от FNB, CCIS и SRC и включва 35 часа обучение - 21 часа преподаване лице в лице, семинари и дискусии и 14 часа самостоятелно обучение.

Третият сравнителен анализ беше посветен на тестване на обучението без откъсване от работа и получаване на обратна връзка от участниците, за да го подобри и да научи повече за техните нужди и очаквания по темата. Общо 39 преподаватели по ПОО присъстваха на обучението и отговориха на анкетата, оценяваща съдържанието, създаден о в рамките на ECO-CENT.

Отговорите на участниците в програмата за обучение показват ясно признаване на значението на кръговата икономика и необходимостта от цялостно обучение в тази област. Участниците се надяват да постигнат подобрени знания и разбиране, капацитет за разработване на учебна програма, възможност за реално прилагане, развитие на умения, осведоменост и промяна на поведението, както и сътрудничество и работа в мрежа. Те подчертаха значението на разпространението на знания, развиването на практически умения и повишаването на осведомеността относно кръговата икономика сред учителите в ПОО, учащите се и широката общественост. Участниците също подчертаха необходимостта от синергия между различните заинтересовани страни и важността на подготовката на бъдещите работници за зелените промени, случващи се в различни сектори.

Като цяло отговорите отразяват силен ангажимент за насърчаване на устойчивостта, опазването на околната среда и прехода към кръгова икономика.

Нагласи на предприемачите към учебната програма за кръгови бизнес модели

Това беше последният от четирите сравнителни анализа, извършени през целия жизнен цикъл на проекта ECO-CENT. Всеки от тях беше от решаващо значение за напредъка в ангажиментите на проекта и за достигане до целевите групи на проекта – предприемачите, организациите за ПОО и преподавателите, органите за взимане на решения.

Общо 150 участници бяха включени в тези семинари на европейско ниво, целящи анализ на европейския преход към кръгова икономика чрез организиране на „скънк уъркс“ екип и препроектиране на бизнес модели. Общо 65 участници отговориха на анкетата, анализирана в следващите глави на този доклад.

Четвъртият сравнителен анализ беше посветен на оценката и разпространението на резултатите от проекта, по-специално на учебната програма за кръгови бизнес модели. В някои от държавите участнички по проекта това събитие съвпадна с мултипликационното събитие, което включва участието на по-широк кръг от заинтересовани страни. В крайна сметка националните събития бяха от решаващо значение за събиране на обратната връзка от публиката за резултатите от проекта и разбиране на промяната в нагласите им по отношение на зеления преход в Европа.

Консорциумът ECO-CENT се гордее, че получи положителна обратна връзка и предложения за подобряване на MOOC (масов отворен онлайн курс). Със сигурност безплатният достъп до висококачествено съдържание и учебни ресурси, посветени на кръговите бизнес модели, се приветства от целевите групи на проекта. Констатациите на национално ниво от първите сравнителни анализи формират успешния завършек на проекта: целевите групи бяха изслушани и включени във всяка стъпка за създаване на специална онлайн платформа с иновативни учебни ресурси и съдържание, което ще насочи читателите и активните личности към зеления преход.

Препоръки

В резултат на работата с партньори, организации за ПОО и представители на бизнеса консорциумът извлече и обобщи научените уроци в препоръки с цел органите за взимане на решения да продължат подкрепата си за зеления преход в Европа чрез съдействие за бизнеса и ПОО.

Препоръки за преподавателите по ПОО

- Фокус върху местния контекст и развиващите се икономики = Насърчете учителите в ПОО да адаптират своите програми за обучение към специфичните нужди и предизвикателства на тяхната местна общност. По-малките, ръководени на местно ниво предприятия играят решаваща роля в прехода към кръгова икономика и учителите в ПОО могат да подкрепят процеса, като се фокусират върху базирани на пазара решения и кръгови бизнес модели, които са подходящи за региона. Като разбират и се справят с уникалния контекст, учителите в ПОО могат по-добре да подготвят предприемачите и собствениците на фирми да възприемат ефективно кръговите принципи.
- Насърчаване на сътрудничеството и иновациите = Насърчаване на учителите да улесняват сътрудничеството между организациите за ПОО и бизнеса, като се гарантира, че иновациите продължават дори след приключването на проекта. Учителите трябва да популяризират работна рамка, където професионално обучение, предприятия и предприемачи могат да си взаимодействат и съвместно да създават устойчиви решения. Като насърчават силна иновационна екосистема за ПОО, учителите могат да подкрепят прехода към кръговата икономика и да гарантират непрекъснато професионално развитие в тази област. Този подход на сътрудничество може да доведе до нови идеи, партньорства и споделени знания, укрепвайки екосистемата на кръговата икономика в дългосрочен план.
- Свързване на обучаемите с фирми и организации за кръгова икономика. Това може да включва организиране на студентски посещения в предприятия с кръгова икономика, стажове и обучение.
- Нека обучаемите създават свои собствени идеи и практики в системите на кръговата икономика – такива, които са близки до техния начин на мислене, приоритети и тяхното поколение! Подкрепете развитието на нови бизнеси с кръгова икономика. Преподавателите биха могли да свържат обучаемите с предприемачи, които развиват нови бизнеси с кръгова икономика, или биха могли да помогнат на учениците да развият свои собствени бизнеси с кръгова икономика.
- Създаване на синергии с местни сектори и предприятия, които вече са възприели кръгови практики, и предоставяне на обучаващите се в ПОО възможности за учене на работното място и практически опит чрез реални проекти за кръгова икономика.
- Когато споделяте кръгови бизнес модели с предприемачи, започнете от основните принципи. Въпреки че темата е все по-популярна, първоначално е нужно да се въведат базовите стълбове на обучението, както и да се разясни терминът „скънк уъркс“.

- Бъдете на разположение, за да действате като обучител-консултант и да предлагате практически обучения на предприемачите, тъй като те се нуждаят от теоретична подготовка, но и от реална подкрепа в прехода.
- Включване на екологията, устойчивостта, кръговата икономика, нулевите емисии и други зелени принципи в ежедневното преподаване и обучение; НЕ само като отделни теми за обсъждане.

Препоръки за предприемачите

- Възприемане на кръгови бизнес модели и принципи = Предприемачите трябва активно да приемат кръгови бизнес модели и принципи, за да установят или реформират своите бизнес практики. Те трябва да се отдалечат от традиционния линейен подход „вземи, направи и изхвърли“ и да възприемат по-устойчиви практики, които дават приоритет на ефективността на ресурсите, намаляването на отпадъците и удължаването на жизнения цикъл на продукта. Чрез интегрирането на принципите на кръговата икономика в своите операции собствениците на бизнес могат не само да допринесат за запазването на ценни природни ресурси за бъдещите поколения, но и да се възползват от нови пазарни възможности и да подобрят дългосрочната си устойчивост.
- Взаимодействие с организации за ПОО = Предприемачите трябва активно да участват в партньорства за сътрудничество с доставчици на ПОО. Чрез формиране на местни синергии с организации за ПОО предприятията могат да се възползват от експертен опит и ресурси за обучение, които могат да им помогнат да преминат успешно към кръгови бизнес модели. Това партньорство ще улесни обмена на знания, ще насърчи иновациите и ще гарантира, че предприятията получават необходимата подкрепа и обучение за ефективно прилагане на кръгови практики. Освен това продължителното сътрудничество с доставчиците на ПОО ще даде възможност на бизнеса да бъде в крак с най-новите постижения и най-добри практики в областта на кръговата икономика, като по този начин ще подобри тяхната конкурентоспособност и устойчивост.
- Разработване на „скънк уъркс“ екипи с помощта на ресурсите на ECO-CENT.
- Идентифицирайте възможности за учене/обучение, като например проекта ECO-CENT, и активно участвайте в курсове за учене/обучение в ПОО относно кръговата икономика и прилагането на кръгови бизнес модели.
- Собствениците на бизнес, които вече прилагат бизнес модели на кръговата икономика, трябва да участват в споделянето и обмяната на знания и опит с други предприятия, които желаят да преминат към кръгова икономика, но имат по-малко опит. Това може да бъде улеснено от курсове за ПОО.
- Бъдещите потребители и професионалисти (от поколенията на милениалите и Gen-Z) са загрижени за устойчивостта и затова от гледна точка на привлекателността е важно предприятията във всички сектори да приемат кръгови принципи. Бихме ви посъветвали да се включите в някои мрежови дейности с фирми от кръговата икономика, за да научите предизвикателствата, рисковете и ползите, които са изпитали.
- Опровергайте митовете около прехода към кръговата икономика и разсейте съмненията си, блокиращи тази промяна.
- Използвайте всички свои партньори за промотиране на зелената икономика.

- Не се съсредоточавайте единствено върху финансовия аспект на кръговата икономика, а вместо това се фокусирайте върху всички други ползи, които носи екологичността - по-голямо участие на заинтересованите страни, по-добри взаимоотношения с общността, по-високи пазарни стойности,

Препоръки към органите за изготвяне на политики на национално ниво

Гърция

- Насърчаване на приобщаващи политически рамки за кръгова икономика = Политиците трябва да се съсредоточат върху създаването и прилагането на приобщаващи политически рамки, които активно включват по-малки местни предприятия от развиващи се икономики в прехода към кръгова икономика. Признаването на предизвикателствата, пред които са изправени тези предприятия, е от съществено значение за гарантиране на тяхното активно участие. Политиките трябва да предоставят целенасочена подкрепа, стимули и ресурси, за да помогнат на такива предприятия да приемат кръгови бизнес модели и принципи.
- Насърчете подкрепата от начално и продължаващо ПОО за прехода към кръговата икономика. Политиците трябва приоритетно да подкрепят сътрудничеството между организациите за ПОО и бизнеса. Чрез укрепване на взаимодействието между институциите за ПОО и местния бизнес, политиците могат да подобрят предоставянето на ПОО, за да отговарят по-добре на нуждите на бизнес общността. Това сътрудничество трябва да продължи и след проекта ECO-CENT, за да се гарантира, че иновациите в ПОО се поддържат в дългосрочен план. Осигуряването на финансови стимули и ресурси за програми за обучение без откъсване от работа и непрекъснато професионално развитие на обучаващите в ПОО допълнително ще засили подкрепата за прехода към кръговата икономика и ще улесни възприемането на кръгови бизнес модели и практики в различни сектори на икономиката.

Германия

- Подкрепа за научните изследвания и иновациите и създаване на програми и разпоредби, за насърчаване на бизнеса да възприеме практики от кръгова икономика.

Кипър

- Интегриране на кръговата икономика в Кипър чрез предоставяне на възможности за учене/обучение едновременно за общностите на ПОО и бизнеса. Това може да стане с централна платформа, където се събират ресурси и се обявяват възможности за обучения/семинари/работилници.
- Осигуряване на стимули/финансиране за предприемачите за прилагане на бизнес модели на кръгова икономика.
- Стартиране на обществени кампании за осведоменост за кръговата икономика, както сред гражданите, така и сред бизнеса.

България

Би било полезно, ако националните власти разработят допълнителни възможности за сътрудничество между организациите за образование и обучение, бизнеса, НПО и публичните власти на местно ниво.

Ирландия

- Видяхме, че ПОО сектора и бизнеса се интересуват от кръговите практики, но са необходими подкрепа и финансиране, за да се гарантира широкото приемане на кръговата икономика.
- Моделът „скънк уъркс“ е ефективен при обединяването на ПОО и бизнеса, за актуализиране на съществуващите програми с кръгови модули и тестване как тези програми могат да бъдат по-подходящи за нуждите на бизнеса. Това може да се адаптира към по-широка национална пилотна програма, за да се тества нейната ефективност, особено в сектори като селското стопанство, което е зад голяма част от националните парникови емисии.

Португалия

- Да се създадат предимства за организации за ПОО и предприемачи, които си сътрудничат и/или следват модел на преход към кръгова икономика (напр. награди, значки, бонуси и т.н.).

Словения

- Да се осигури на центровете/училищата за професионално обучение и бизнеса повече стимули и възможности да работят заедно по зелени теми - чрез предоставяне на (частични) възможности за финансиране на сътрудничество между образователната сфера и бизнес средата.
- Да се насърчават иновациите на всички нива и осигури системна финансова и информационна подкрепа, както и подкрепа по отношение на базите, за създаване на синергии между бизнеса и образователните центрове и т.н.

Препоръки към органите за изготвяне на политики на европейско ниво

- Да се подкрепи приобщаването и разнообразието в стратегиите за кръгова икономика = Политиците трябва да насърчават и дават приоритет на приобщаването и разнообразието в стратегиите за кръгова икономика на европейско ниво. Това включва признаване на значителния принос на по-малките местни предприятия и специфичните нужди на развиващите се икономики в прехода към кръгова икономика. Основните бизнес модели, които следват традиционния подход „вземи, направи и изхвърли“, преобладават в много от ресурсите за обучение по предприемачество и бизнес развитие. За да преодолеят това, политиците трябва да разработят целенасочени политики и инициативи, които подкрепят и дават възможност на по-малките предприятия да приемат кръгови бизнес модели.
- Улесняване на обмена на знания и сътрудничеството = Политическите органи трябва да улесняват обмена на знания и сътрудничеството между организациите за ПОО и бизнеса на европейско ниво. Проектът ECO-CENT подчертава значението на местните синергии между ПОО сектора и фирмите за насърчаване на иновациите в ПОО и подкрепа на прехода към кръговата

икономика. Политиците могат да играят решаваща роля в разширяването на такова сътрудничество чрез предоставяне на финансиране и ресурси за трансгранично партньорство и създаване на платформи за обмен на най-добри практики. Чрез улесняване на трансфера на успешни модели и политики на кръгова икономика между региони и контексти, Европейският съюз може да насърчи масовото приемане на принципите на кръговия бизнес и да осигури по-унифициран и ефективен подход за постигане на кръгова икономика на европейско ниво.

- Създаване на рамка на компетентностите за кръговата икономика, определяща специфичните знания, умения и нагласи, необходими за насърчаване на принципите на кръговата икономика в различни сектори.
- Осигуряване на стимули/финансиране за насърчаване на академичните среди и бизнес общността да формират съвместни инициативи за научни изследвания, развитие и иновации в областта на кръговата икономика.
- Необходимо е ПОО да се популяризира широко като сектор, в който предприятията могат да се научат да прилагат кръгови практики за собствените си икономически ползи, но също така и за да помогнат на европейската икономика да стане по-екологична.
- Проектиране и предоставяне на покани за финансиране, които изискват сътрудничество между обучители в ПОО сектора и предприемачи с обща кауза кръговата икономика.
- Осигуряване на повече стимули и възможности за съвместна работа по зелени теми на центрове/училищата за професионално обучение и бизнеса чрез предоставяне на (частични) възможности за финансиране на сътрудничество между образователната сфера и бизнес средата.

Позовавания и допълнителна литература

- ADENE. (2021). The WATTer Skills Project. Retrieved from <https://watterskills.eu/>
- Associação Nacional de Municípios. (2022). Empreendedorismo Verde – Smart Cities E Economia Circular. Retrieved from <https://www.cm-maia.pt/juventude/noticia/empreendedorismo-verde-smart-cities-e-economia-circular>
- BLC3. (2016). Support and guidance of the birth of ideas to its industrialization and market entry. Retrieved from <http://blc3.pt/projects.php>
- Bundesinstitut für Berufsbildung. (2022). Wettbewerbsthema : “Nachhaltigkeit und Digitalisierung in der Aus- und Weiterbildung: neue Konzepte und Umsetzungen”. Retrieved from <https://www.bibb.de/de/155898.php>
- Business in the Community Ireland (BITC). (2022). Who we work with: Education sector. Retrieved from <https://www.bitc.ie/about-us/who-we-work-with/>
- Cedefop, 2021. Vocational education and training in Portugal: Short description. Retrieved from <https://www.cedefop.europa.eu/en/publications/4191#group-downloads>
- Center RS za poklicno izobraževanje (Institute of RS for VET). (2022). Advantages of a National Vocational Qualification. Retrieved from: <https://npk.si/en/for-companies/nvq-advantages/>
- Circular Berlin. (2022). Reshaping Berlin towards a circular city. Retrieved from <https://circular.berlin/>
- Circular Change. (2022). Circular Change. Retrieved from: <https://www.circularchange.com/>
- Circular Economy Initiative. (2021). Circular Economy Roadmap for Germany. Retrieved from <https://www.circular-economy-initiative.de/circular-economy-roadmap-for-germany>
- Cirplus. (2022). Recyclete Kunststoffe Online Beschaffen. Retrieved from <https://www.cirplus.com/de>
- Citizens Information. (2022). Support for businesses going green. Retrieved from https://www.citizensinformation.ie/en/employment/types_of_employment/self_employment/supports_for_businesses_going_green.html
- CLIENT. (2020). Status Report on Germany’s Closed-Loop Economy 2020. Retrieved from <https://www.prognos.com/en/project/status-report-germanys-closed-loop-economy-2020>
- COCO-COLA HBC. (2022). Coca-Cola Sustainability and Social Impact Policy. Retrieved from <https://bg.coca-colahellenic.com/en/media/news/sustainability/2020/the-coca-cola-system-in-bulgaria-recycles-96--of-waste-generated>
- CYPRUS CIRCULAR ECONOMY NETWORK. (2022). Cyprus Circular Economy Network. Retrieved from <https://cypruscircular.org.cy/>
- CYPRUS CIRCULAR ECONOMY NETWORK. (2022). Cyprus Circular Economy Network. Retrieved from: <https://cypruscircular.org.cy/>
- CYPRUS COUNTRY PROFILE. Prepared for SCP/RAC by Circular Economy Portugal. (2020). Retrieved from: https://switchmed.eu/wp-content/uploads/2021/02/Country-Profile-Cyprus_final.pdf
- CYPRUS EMPLOYERS AND INDUSTRIALISTS FEDERATION. (2022). Business4Climate EU project. Retrieved from: <https://www.oeb.org.cy/en/drasis/business4climate/>

Direção-Geral do Território. (2022). Apoiar e capacitar os municípios e as suas comunidades na transição para uma economia circular. Retrieved from <https://cidadescirculares.dgterritorio.gov.pt/>

EAA. (). Overview of national waste prevention programmes in Europe. Retrieved from <https://www.eea.europa.eu/themes/waste/waste-prevention/countries/bulgaria-waste-prevention-country-profile-2021.pdf>

ECO PARTNERS BULGARIA AD. (2020). Eco School Initiative. Retrieved from <https://ecopartners.bg/en/we-launch-eco-school-campaign/>

ECOFAR. (2018-2020). Importance of entrepreneurial skills for the eco-farming sector – ECOFAR. Retrieved from <https://ecofarm-manager.eu/>

EduZWaCE. (2021). The Eduzwace Project. Retrieved from <https://www.eduzwace.eu/index.php/home>

EIT Climate-KIC. (2022). EIT Climate-KIC and Government of the Republic of Slovenia. Retrieved from: <https://www.climate-kic.org/circularslovenia/>

Ember. (2021). European Electricity Review: H1-2021 Retrieved from <https://ember-climate.org/insights/research/european-electricity-review-h1-2021/>

European Commission. (2019c). The EU Environmental Implementation Review 2019. Country Report - GREECE . Retrieved from http://ec.europa.eu/environment/eir/pdf/report_el_en.pdf

EUROSTAT. (2018). Waste generation. Retrieved from https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Waste_statistics

Eurostat. (2021). Greenhouse gas emissions per capita. Retrieved from https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/t2020_rd300/default/bar?lang=en

EUROSTAT. (2022). Recycling rate of municipal waste. Retrieved from https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_11_60/default/table

EUROSTAT. (2022). Recycling rate of municipal waste. Retrieved from: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_11_60/default/table

EUROSTAT. (2022). Recycling rates for packaging waste. Retrieved from <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ten00063/default/table>

EUROSTAT. (2022). Recycling rates for packaging waste. Retrieved from: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ten00063/default/table>

EUROSTAT. (2022). Waste Statistics. Retrieved from: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Waste_statistics

Fundação Francisco Manuel dos Santos. (2022). PORDATA. Retrieved from <https://www.pordata.pt/>

HALCOR. (2019). Environment. Retrieved from <https://halcor.com/sustainability/environment/>

Hensen-Reifgens, Kristina and Hippach-Schneider, Ute. (2015). Innovation in VET Germany. Cedefop's ReferNet network. Retrieved from https://www.refernet.de/dokumente/pdf/Artikel_DE_Innovation_in_VET.pdf

Human Resources Development Authority of Cyprus (HRDA) 2022. Retrieved from: <https://bit.ly/3OBTLzy>

INVALOR. (2021). Research Infrastructure for Waste Valorization And Sustainable Management of Resources. Retrieved from <https://www.invalor.org/>

Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije (Public Scholarship, Development, Disability and Maintenance Fund of the Republic of Slovenia). (2022). Practical training with work. Retrieved from: <https://www.srips-rs.si/en/practical-training-work>

Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije (Public Scholarship, Development, Disability and Maintenance Fund of the Republic of Slovenia). (2022). Competence Centers for Human Resources Development. Retrieved from: <https://www.srips-rs.si/en/human-resource-development/competence-centers-human-resources-development>

Kerry Education and Training Board (ETB). (2022). Collaboration with Partners, Other Providers and Other Awarding Bodies. Retrieved from <https://www.kerryetb.ie/further-education-training/quality-assurance/collaboration-with-partners-other-providers-and-other-awarding-bodies/>

KPMG. (2022). The Circular Economy. Retrieved from <https://home.kpmg/ie/en/home/insights/2022/03/circular-economy-sustainable-futures.html>

Lipor. (2022). Economia Circular na Gestão de Resíduos. Retrieved from <https://www.lipor.pt/pt/academia-online/curso/economia-circular-na-gestao-de-residuos/>

Local Enterprise Office. (2022). What is Green for Micro. Retrieved from <https://www.localenterprise.ie/Green/What-is-Green-for-Micro/What-is-Green-For-Micro.html>

Local Enterprise Office. (2022). What is Green for Micro. Retrieved from <https://www.localenterprise.ie/Green/What-is-Green-for-Micro/What-is-Green-For-Micro.html>

OEB. (2022). European project “Business4Climate” related to the greenhouse gas emissions reduction in businesses. Retrieved from <https://www.oeb.org.cy/en/drasis/business4climate/>

OPIC. (2016-2020). Support for pilot cases and demonstration initiatives for efficient use of resources. Retrieved from <https://opic.bg/procedure/bg16rfop002-3004-podkrepa-za-pilotni-i-demonstratsionni-initsiativi-za-efektivno-izpolzvanje-na-resursite>

Portuguese Agency for Environment & Economical Activities Direction. (2022). Balance of the activities and results from the National Plan for Circular Economy (2018 – 2020). Retrieved from <https://www.dgae.gov.pt/servicos/sustentabilidade-empresarial/economia-circular.aspx>

Precious Plastic Organisation. Source: <https://preciousplastic.com/>

Precious Plastic. (2022). Make it precious: Start a business from plastic waste!. Retrieved from <https://preciousplastic.com/>

PwC. (2017-2022). PwC. Retrieved from <https://www.pwc.de/en/about-us.html>

Reframe. (2021). The REFRAME project. Retrieved from <https://reframe-project.eu/>

República Portuguesa. (2022). eco.nomia. Retrieved from <https://eco.nomia.pt/>

Romania-Bulgaria Cross Border Cooperation Programme. (2007-2013). ECO Education for a Healthy Environment. Retrieved from <https://ecoeducation.eu/en>

Serena/MitEffekt. (2018). Serena Project. Retrieved from <https://serena.thegoodevil.com/projekt/eng/>

SkillNet Ireland. (2022). Your business is our business. Retrieved from <https://www.skillnetireland.ie/about/>

SRIP – CIRCULAR ECONOMY. (2022). Connecting Key Stakeholders for the Transition to the Circular Economy. Retrieved from: <https://srip-circular-economy.eu/srip-circular-economy/about-us/>

Staramaki Social Cooperative. (2019). Staramaki. Retrieved from <https://www.staramaki.gr/en>

SURS - Statistical Office of Republic of Slovenia. (2021). Experimental statistics: Circular economy indicators, Slovenia, 2016-2019. Retrieved from: <https://www.stat.si/StatWeb/en/news/Index/9406>

Switch Med. (2020). Cyprus Country Profile. Retrieved from https://switchmed.eu/wp-content/uploads/2021/02/Country-Profile-Cyprus_final.pdf

Tesura Cyprus Organisation: <https://www.facebook.com/tesuracyprus/>

Tesura Cyprus. (2022). Facebook page Retrieved from <https://www.facebook.com/tesuracyprus/>

Tiganokinisi National Project: <http://www.tiganokinisi.eu/>

Tiganokinisi. (2022). Tiganokinisi. Retrieved from <http://www.tiganokinisi.eu/>

TITAN CEMENT. (2022). Circular Economy. Retrieved from <https://www.titan.gr/en/sustainability/environment/circular-economy>

UMANOTERA. (2022). Umanotera, The Slovenian Foundation for Sustainable Development. Retrieved from: <https://www.umanotera.org/english/>

University of Cyprus.(2022).The Vocational Training Centre of FOSS.HRDA Subsidized Training Programmes. Retrieved from: <https://www.pvtechnology.ucy.ac.cy/Vocational%20Training.html>

WaysTUP!. (2020). The WaysTUP!.Project. Retrieved from <https://waystup.eu/>

WEEE Ireland. (2022). Close the E-Loop Case Studies. Retrieved from <https://www.weeeireland.ie/our-story/close-the-loop-case-studies/>

WEEE Ireland. (2022). What is the Circular Economy? Close the E-Loop. Retrieved from <https://www.weeeireland.ie/our-story/close-the-weeeloop-new/>

WEEE Ireland. (2022). What is WEEE Ireland. Retrieved from: <https://www.weeeireland.ie/our-story/>

Κοτταρίδη Κ. (2020). «Κυκλική Οικονομία & Μικρές Επιχειρήσεις: Ανάδειξη Εμποδίων, Καλές Πρακτικές και Προτάσεις για την ανάπτυξη της Κυκλικής Οικονομίας». Ερευνητικά Κείμενα ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ 13/2020. Αθήνα: ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

Наградените компании. (2021). Bulgaria's Greenest Companies. Retrieved from <https://green.b2bmedia.bg/winners/2021>

Ние използваме бисквитки. (2022). Ecotourism ventures for youth environmental education. Retrieved from <https://smokinya.com/2022/06/ecotourism-ventures-for-youth-environmental-education-youth-exchange/>

ECO CENT

eco-cent.eu

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΑΙΓΑΙΟΥ

Bulgarian-Romanian Chamber
of Commerce and Industry

Gospodarska
zbornica
Slovenije

Chamber of Commerce
and Industry of Slovenia

Co-funded by
the European Union

"The European Commission's support of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission can not be held responsible for any use which may be made of the information therein." Project Number: 22021-1-PT01-KA220-VET-0000-33190

Project Number: